

שקד ונתניהו. "עיצוב חוקתי לא בנוי על 'סמוך'"

צילומים: אלכס קולומויסקי, גלעד קוולרצ'יק

ב'ממשל מוגבל' צריך להתנגד לכל הרפורמות". הזכרת לי את הדיון בבניין בשאלה אם נתניהו, כנאשם בפלילים, יכול להרכיב ממשלה או לא. תהה אז השופט מלצר באוזני נציג הליכוד אם היה מגן גם על החלטה לבטל את הבחירות. תראה את הגמל והדבשת: בעודו דן בלי בסיס חוקי בביטול רצון הכנסת, הוא מודאג שהכנסת תעשה דבר דומה. בפועל, מי שחלש ומרוסן זו הכנסת, לא העליון. הרי 13 כנסות יכולות היו להחליש את חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, אך לא עשו זאת. אגב, זו הפיכה שב- עטייה אני חושש מפסקת התגברות, אבל מהביוון ההפוך: ידו של העליון על הדק הפסילה תהיה קלה יותר, והכנסת תמשיך לגרור רגליים.

"אני מאוד מאוד בעד לחזק את הכנסת, כי בפר על הרשות החוקה זו הממשלה. להגדיל אותה (כי היא קטנה, גם באופן השוואתי וגם ביחס לאוכלוסייה), ואולי אף לדאוג שחלק מהנבחרים ייבחרו בשיטה אזורית. ככל שיהיו יותר מנגנוני בלימה פוליטיים לממשלה אפשר לדבר על הפחתת סמכויות מהעליון".

ואולי פה שורש המחלוקת: אתה בעצם אומר - בואו נשלם פוליטת ביטוח יקרה מאוד לעליון, כדי שבמאמר הקלי- שאה, אם הרוב יחליט להרוג גיננים הוא יגן עלינו; אבל אם חלילה נגיע למצב בה קטסטרופלי הוא גם לא יהיה שם. העליון רוצה פוליסה אבל לא מספק ביטוחי במקרה של קטסטרופה.

"לגבי הקטסטרופה - לא מדויק. אתה מתאר או דמוי קרטיה לתפארת - או כישלון נוסח ויימאר. בין שני אלה יש מרחב שבו בית המשפט יכול לסייע בהגנה על הד- מוקרטיה".

אפרופו ויימאר, אפשר להסכים לפחות על כך שהזויכוח הוא לא בין מחריבי הדמוקרטיה למשמריה, אלא בין שני זרמים לגיטימיים? כי זה לא הרושם שנוצר בדיון הציבורי ההיסטורי בישראל.

"מה שמטריד אותי זה היותנו בשיאו של משבר דמוי קרטי עולמי; יש יותר מדינות שאינן דמוקרטיות בשנים האחרונות. יש ממשלות ששוקקות את הסדר הדמוקרטי בכלים חוקתיים, עד כדי ריקבון במרכיבי יסוד, כמו פר- ליין והונגריה. אנו בעיצומו של גל כזה, אימוץ רפורמות שיחלישו עוד יותר את האיזונים והבלמים - הרעועים ממילא שלנו - עשוי להיות מאוד מסוכן לדמוקרטיה הישראלית".

amitsegal@gmail.com
הכותרת הוא עיתונאי חדשות 12

חוקתי לא בנוי על 'סמוך'. אבל גם לשיטה המשפטית שלנו אין אח ורע. אין כמעט שום מדינה שבה אין חוקה, אין בית משפט שנבחר בידי רוב פוליטי.

"הזכרת לי את הפתגם הסיני 'במים צלולים מדי לא ישו רגים'. אין עוד מדינה כזו, כי כבר אין היום כמעט מדינות בלי חוקה. בחוקות חדשות, שנכתבות בשנים האחרונות, לא יעלה על הרעת לא לשלב מנגנוני ביקורת שיפוטית חזקים. אגב, כשניסו בהודו לחזק את הכוח הפור- ליטי בבחירת שופטים, העליון קבע שם שהתיקון החוקתי אינו חוקתי. המגמה בעולם היא דווקא של ניסיונות לצי- מצם את הפוליטיזציה, הפוך מישראל. מה שמדהים בכל הרפורמות, זה שהן מוצעות על ידי 'שמרנים'. מי שתומך

רונאי. לחזק את הכנסת

"יש ממשלות ששוקקות את הסדר הדמוקרטי בכלים חוקתיים, כמו פולין והונגריה",
עוון פרוץ' רונאי. "אימוץ רפורמות שיחלישו עוד יותר את האיזונים והבלמים - הרעועים ממילא שלנו - עשוי להיות מאוד מסוכן לדמוקרטיה הישראלית"

4

מיס בלי דגים

פרופסור יניב רוזנאי, מומחה למשפט חוקתי מאוניברסיטת רייכמן, עושה בימים אלה משהו לא אופייני לאקדמאים: מתמצת טיעונים חוקתיים מורכ- בים לסרטונים של דקה. המסר שלו ברור: הוא מתנגד כחריפות למהלכים המשפטיים המסתמנים בממשלת נתניהו, ובראשם, כמובן, פסקת ההתגברות. אם אפשר מונולוג קצרצר בטוויטר, הצעתי לו, אולי אפשר גם לנהל דיאלוג קצת יותר ארוך בעיתון.

כשהתווכחנו בטוויטר, הצעת לי לבחור מדינה שאת השיטה המשפטית שלה לפסילת חוקים נאמין, אבל כולל הכל: בארוחת טעימות, לא כמנות מהבופה. אבל בעצם, את הטענה הזו אפשר להחזיר אליך: גם לשיטה הישראלית היום אין אח ורע. אין כמעט שום מדינה, חוץ משכנתנו הדמוקרטית הנודעת טורקיה, שבה אין חוקה, אין בית משפט שנבחר בידי רוב פוליטי, ויש פסילת חוקים על בסיס "ערכי", לאו דווקא משפטי.

"אחת מהרעות החולות בישראל היא הרצון לקחת מכל שיטה רק מאפיין אחד, בדרך כלל הגרוע שבהם: 'חוק צרפתי' שנותן חסינות, בלי הגבלת כהונה, או 'חוק נורווגי' בלי לאמץ את שיטת הבחירות הנורווגית. אני מוכן לקחת כל מדינה דמוקרטית בעולם, על מלא. זאת מפני שלנו אין שני בתי פרלמנט, לא בחירות אזוריות, לא נשיא ביצועי, לא איחוד אירופי שאנחנו משתייכים אליו. ישראל היא הדמוקרטיה היחידה שבה לא קיימת אף אחת מהמגבלות על הכוח הפוליטי שנמנו. ומתן כוח בלתי מוגבל לפוליטיקאים - מימין או משמאל - הוא רע לישראל.

"השרה איילת שקד אמרה שצריך להרגיע כי היא 'מכירה' את רוב חברי הקואליציה הנכנסת, והם לא יעשו רפורמות שיפגעו קשה בדמוקרטיה. צר לי, אך עיצוב